



עפ"ת 8758/05/18 - רמשן שירותים והשקעות בע"מ נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 8758-05-18 רמשן שירותים והשקעות בע"מ נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופטת ד"ר חיה זנדברג
מערערים	רמשן שירותים והשקעות בע"מ
נגד	
משיבים	מדינת ישראל



פסק-דין

ערעור לפי סעיף 57 לפקודת התעבורה (נוסח חדש) על החלטת בית-משפט השלום לתעבורה בירושלים מיום 3.5.18 (כב' השופט ארנון איתן) בבא"ש 17-05-18, אשר דחה את בקשתה של המערערת לביטול החלטה מינהלית אודות איסור שימוש ברכב לתקופה של 30 יום.

השימוע לנהג הרכב

1. ערעור זה עניינו החלטה מינהלית לאסור לתקופה של 30 יום את השימוש ברכב מס' 5856955 שבבעלות המערערת. המערערת, חברת רם-שן שירותים והשקעות בע"מ (להלן - חברת רם שן), היא - כלשונה - "חברה להסעות אשר עוסקת בביצוע הסעות מיוחדות עבור רשויות ממשלתיות ועירוניות דוגמת הדסה, עיריית ירושלים, מודיעין אזרחי וכו' " (סעיף 2 להודעת הערעור).

2. ביום 15.4.18 נערך במשטרה "שימוע לגבי החלטה בדבר איסור מנהלי על שימוש ברכב". השימוע נערך לנהג שנהג ברכב מס' 5856955 הנ"ל. הנהג הוא עובד של חברת רם שן. 3. במסגרת השימוע הודיע קצין המשטרה לנהג כי קיים יסוד להניח שיוגש נגדו כתב אישום בעבירה של הסעת נוסעים בשכר. השטר הוסיף והודיע לנהג כי הוא יכול להעלות בפניו טענותיו לצורך החלטתו בדבר איסור שימוש ברכב. תגובתו של הנהג הייתה: "אתה לוקח לי את הפרנסה". 4. החלטת קצין המשטרה הייתה לאסור על שימוש מנהלי ברכב לתקופה של 30 יום, ונימוקיו לכך היו "חומרת העבירה, מסוכנות עם עבר". 5. ביום 15.4.18 ניתנה לנהג על-ידי המשטרה "הודעה על שימוע לבעל רכב מס' 5856955". בהודעה זו התחייב הנהג - "להודיע לבעל הרכב רמזן שירותים כי ברכב הנ"ל נעברה עבירה מהעבירות המנויות בתוספת השביעית, וכי בסמכותו של קצין משטרה... לאסור את השימוש ברכב לתקופה של 30 יום... בשימוע הנ"ל ניתנת ההזדמנות לבעל הרכב להשמיע טענותיו בפני קצין המשטרה". 6. ... במידה ולא יתוייצב בעל הרכב לשימוע, בסמכות קצין המשטרה לאסור את השימוש ברכב גם בהיעדרו".

הבקשה לביטול איסור שימוש ברכב (בא"ש 17-05-18)

7. כעבור כשבועיים, ביום 1.5.2018, הגישה המערערת לבית-המשפט הנכבד לתעבורה "בקשה דחופה ביותר לביטול איסור שימוש ברכב ובקשה דחופה להחזרת הרכב למבקש". בבקשה טענה המערערת כי לא הוזמנה לשימוע על-ידי המשטרה וכי לא נשמעו טענותיה לפני שניתנה ההחלטה בדבר איסור השימוש ברכב חרף העובדה כי היא בעלת הרכב, וכי השימוע נערך לנהג בלבד. המערערת טענה כי מדובר ברכב חדש, שמשתמש בעובדה, ולכן האיסור על השימוש ברכב והחזרת הרכב במגרש חניה של המשטרה גורמים למערערת נזק כלכלי רב. 8. המערערת הוסיפה והדגישה בבקשה כי היא לא ביצעה כל עבירה, וכי הרשות שניתנה על ידה לנהג היא אך ורק להסעת נסיעות מיוחדות ולא להסעת נוסעים בשכר. 9. בבקשה של המערערת נתמכה בתצהירו של מר חיים אלקובי, שהוא - לפי מה שנמסר - בעלה של המערערת. התצהיר היה קצר ביותר, וכל שנאמר בו הוא, למעשה, כי "כל האמור בבקשתי הינו נכון". 10. ביום 3.5.2018 קיים בית-המשפט הנכבד קמא דיון בבקשה. המצהיר מטעם המערערת, מר חיים אלקובי, לא התייצב לדיון. 11. לאחר שמיעת טענות הדדיים, החליט בית-המשפט קמא הנכבד (כב' השופט ארנון איתן) לדחות את הבקשה. נימוקיו לכך היו, בעיקרם של דברים, כדלקמן: "בעניין הטענה לפיה נשללה מהמבקשת זכות הטיעון, הרי שעיון בטופס השימוע שנערך מלמד כי הדבר נעשה בנוכחות הנהג, ורק לאחר שהעלה את טענותיו התקבלה ההחלטה. בנסיבות אלו וכלל ובדעת המבקשת [המערערת] להתייצב לשימוע, הרי שהצפייה כי הנהג יעידן אותה בדבר העבירה כדי שתתייצב במקומו. ... לדיון לא התייצב נציג מטעמה של המבקשת [המערערת] ולא ניתן ללמוד מהתצהיר שהוגש כי החברה אכן פעלה בהתאם לחריגים המופיעים בסעיף 357, ובענייננו סעיף קטן (2). בנסיבות אלה, ומשלא הוכחה המבקשת כי היא חוסה תחת הסיכיים המופיעים בהוראת הסעיף, הרי שלא ניתן לקבוע כי נפל פגם בהחלטת הקצין. בבקוזה זו ראיתי לציון כי אין בפגיעה הכלכלית לה נטען, ומבלי להקל בה ראש, כדי לשנות מההחלטה".

הערעור

11. המערערת ערערה על פסק-הדין, והצדידים טענו בהרחבה בדיון שהתקיים. 12. עו"ד מארון סרור, בא-כוחה המלומד של המערערת, טען כי מבלי למעט מחומרתה של העבירה שהמוחסת לנהג, אין מקום לפגוע במערערת בשל עבירה שלא בוצעה על ידה. 13. עוד הדגיש עו"ד סרור את הפגם שנפל, לזמנתו, בכך שלא קיים ביחס לחברה הליך של שימוע. עו"ד סרור הדגיש כי לעיתים קיים פגם ענייני בן הנהג לבין בעל הרכב, כך שלטענתו לא נכון להסתפק בהתחייבותו של הנהג לעדכן את בעל הרכב. עו"ד סרור אף מסר כי הוא עצמו ניסה לנשט למשטרת התנועה על מנת לבקש שיערך שימוע למערערת, אך הדבר לא התאפשר. 14. לפיכך, ביקש עו"ד סרור כי תבוטל התקופה הקצרה שנותנה לאיסור השימוש ברכב. 15. עו"ד רוזת זוהר, באת-הכוח המלומדת של המשיבה, עמדה על החומרה הרבה של ההחלטה הרבה על החומרה הרבה של העבירה המיוחסת לנהג. באשר להעדר השימוע למערערת, עו"ד זוהר ציינה כי אין אמנם נוהל כתוב בעניין דרך עדנות של בעל הרכב אך לדבריה המשטרה נוהגת על-פי החוק והפסיקה. על-פי החוק והפסיקה, ניתן להטיל על הנהג את החובה לעדכן את בעל הרכב ולהודיעו בדבר האפשרות לקיים שימוע. והלאה אם הנהג נהג ברושות של בעל הרכב, בוודאי שהנהג הוא הגורם היעיל ביותר להודיע לבעל הרכב על העניין. 16. עו"ד זוהר הפנתה בורקש זה לפסק-דינו של בית-המשפט המחוזי בחיפה בתיק ע"ח 23163-01-12 מ"י נ' דודל, שם נקבע לאמור- "החובה לערוך שימוע על פי תקנה 57 לתקנות התעבורה היא לנהג בלבד, כאשר ראוי כפי שעושה המשטרה להורות לנהג להודיע לבעל הרכב על קיומו של השימוע על מנת לתת לו הזדמנות ככל שיחסיף להופיע גם כן לשימוע. דא עקא, שהחובה הייתה ונותרה בידי הנהג. הראיצולו של קיום שימוע לנהג נעוץ בעובדה כי מי שנוהג ברכב הוא האחראי על ההתנהלות הקשורה ברכב. אין בכך כדי למנוע מבעל הרכב לפנות מאוחר יותר לבית-המשפט לביטול הזו, אך ברי כי השימוע 'יוצא לדרך' בנוכחות הנהג, וכך עולה מתוך התקנות". 17. עו"ד זוהר הבחירה כי במקרה שבפנינו השוטרים היו מודעים היטב לכך שהנהג הוא עובד של המערערת, בעלת הרכב, שכן בהודעתו מסר הנהג שהוא עובד "בהסעות", וכי "הבוס" שלו אינו יודע שהוא הסיע נוסעים ברכב בתשלום, ועל כן מתבקש טבעי היה שהנהג, העובד, יעדכן את מעבידו, בעלי הרכב, אודות המקרה. עוד עמדה עו"ד זוהר על הקושי הרב הטמון בכך שהמצהיר מטעם החברה לא התייצב לדיון בפני בית-המשפט קמא ואף לא לדיון בערעור הנוכחי.

דיון והכרעה

18. העניינותיו של המערערת בנוגע להעדר השימוע שנערך לה, חרף היותה בעלת הרכב, הן טענות שראוי שהמשיבה תיתן עליהן את דעתה. כפי שטען עו"ד סרור, דווקא המקרה אליו הפנתה המשיבה בטיעוניה (ע"ח 23163-01-12 מ"י נ' דודל) יכול להוות ראייה לכך שבמקרים מסוימים עלול להיווצר קושי מקום בו החובה להודיע לבעל הרכב אודות ההחלטה מוטלת אך ורק על הנהג. דובר שם במקרה בו "הנהג אינו בעל הרכב ואף לא אביו, אלא המדובר ברכב של חברו של אביו אשר ניתן לו על ידי מקום העבודה בהיותו רכב שכור", והמדינה שם קיבלה את המלצת בית-המשפט להורות את הרכב בידי בעליו. 19. עם זאת, נסיבות המקרה שבפנינו אינן מתאימות לדיון בטענות מורכבות אלו. שכן בענייננו המצהיר מטעמה של המערערת לא התייצב כלל לדיון בבית-המשפט קמא, מבלי שניתן לכך הסבר המניח את הדעת, בשעה שהתצהיר מטעם המערערת היה ממילא לאקונוי וחסר ביותר. 20. הסעיף הנוגן לענייני פקודות התעבורה [נסח חדש] הוא סעיף 57א(א)2) אשר קובע כך: "היה לרשות יסוד להניח כי נהג עבר לעיון עבירה מן העבירות המפורטות בחלק א' לתוספת השביעית [העבירה של הסעת נוסעים בשכר מנויה שם], רשאי הוא לדרוש מהנהג להילוות אליו את קצין משטרה או לטול ממנו את רישיון הרכב... היה לקצין משטרה יסוד להניח כי יוגש כתב אישום נגד הנהג, רשאי הוא למסור לו הודעת איסור שימוש ברכב שבו נעברה העבירה לתקופה של 30 ימים... ולטול את רישיון הרכב". 21. סעיף זה מקנה לקצין המשטרה, כאשר יש לו יסוד להניח כי יוגש כתב אישום נגד הנהג, את הסמכות לאסור על שימוש ברכב שבו נעברה העבירה של הסעת נוסעים בשכר למשך תקופה של 30 ימים (במקרה הנוכחי, לא הייתה מחלוקת בדבר קיומן של ראיות לכאורה, ולא נטען כנגד קיומן של יסוד להניח כי יוגש כתב אישום נגד הנהג). 22. סעיף 57ב(א) לפקודת התעבורה קובע כי בעל הרכב והנהג רשאים לפנות לבית המשפט המוסמך בבקשה לביטול ההחלטה בדבר איסור שימוש מינהלי ברכב: "בעל הרכב שלגביו ניתנה הודעת איסור שימוש לפי סעיף 57א וכן הנהג שקיבל את ההודעה, רשאים לבקש מבית המשפט, המוסמך לדון בעבירות תעבורה, לבטל את הודעת איסור השימוש; בית המשפט יחליט אחרת לאחר ששמע את היועץ המשפטי לממשלה או את בא כוחו או שוטר". 23. סעיף 57ב(ב) לפקודת התעבורה קובע את גדר שיקול הדעת, שיפעיל בית-המשפט הדן בבקשה לביטול ההחלטה בדבר איסור השימוש: "בית המשפט יבטל את הודעת איסור השימוש אם נוכח כי התקיים אחד מאלה:

- (1) הרכב נלקח מבעליו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו;
- (2) מי שנהג ברכב פעל בניגוד להוראותיו של בעל הרכב, ובעל הרכב עשה כל שביכולתו כדי למנוע את העבירה כאמור בסעיף 57א(א)";
- (3) כלומר, סעיף 57ב(ג) מצמצם את שיקול דעתו של בית-המשפט אך למקרים בהם מוכח שהרכב נלקח מבעליו בלי ידיעתו ובלי הסכמתו, ולמקרים בהם הנהג פעל בניגוד להוראות בעל הרכב - כפי שכך הוא בענייננו - ובעל הרכב עשה כל שביכולתו כדי למנוע את העבירה. נראה כי העברת הנטל אל בעל הרכב, כפי שקבע המחוקק בסעיף 57ב(ג) הנ"ל, מבטאת את עמדתו של המחוקק לפיה ראוי להרתיע את הנהגים מלמצע את העבירות המדוברות באמצעות החסינות בשלטה שיש לבעל הרכב על הנהגים.
25. סעיף 57ב(ג) מרחיב את גדר שיקול דעתו של בית המשפט, בקובעו כי "בית המשפט רשאי לבטל את הודעת איסור השימוש, או לקבוע תקופה קצרה יותר לאיסור השימוש, בתנאים או ללא תנאים, אם התקיימו נסיבות אחרות מאלה האמורות בסעיף קטן (ב), המצדיקות זאת, ולענין זה רשאי בית המשפט להביא בחשבון, בין השאר, את הזיקה בין בעל הרכב לבין מי שנהג ברכב".
26. ענינו הוראות כי תנאי מרכזי להפעלת סמכותו של בית-המשפט לבטל החלטה בדבר איסור שימוש ברכב הוא הוכחת נתונים **עובדתיים**, הנוגעים לפעולותיו של בעל הרכב ולמערכת היחסים בינו ובין בעל הרכב. משהמערערת תמכה את בקשתה בתצהיר לאקונוי, והמצהיר מטעמה לא טרח להגיש לדיון בפני בית-המשפט קמא, לא הוכחו הטעמים המצדיקים את ביטול איסור השימוש.
27. אילו המצהיר היה מתייצב לבית-המשפט קמא הוא יכול היה להצהיר ולהסביר האם הנהג דיווח למערערת אודות איסור השימוש ברכב אם לא; מדוע הבקשה הוגשה לבית-המשפט קמא רק לאחר למעלה משבועיים; מה הפעולות שהמערערת עשתה על מנת להבטיח שנהגיה לא יסייעו נוסעים בשכר; וכל כיוצא באלו נתונים עובדתיים שהם חיוניים להכרעה במקרה כגון דא.
28. מששהוכחה המשיבה כי היא ביקשה מהנהג לעדכן את המערערת, כי הנהג הוא עובד של המערערת, וכי אין כל ראייה לכך שהמערערת לא קיבלה את ההודעה אודות השימוע, וכן נוכח העובדה שמהנהג מטעם המערערת הגיש תצהיר לאקונוי ולא טרח להתייצב לדיון בבית המשפט קמא, הרי ש לקבוע כי לא הוכח שהמערערת לא ידעה אודות הזימון לשימוע של הנהג, וכי לא הוכח שהתקיימו התנאים העובדתיים, הקובעים בפקודה, ואשר בהתקיימם יש מקום לבטל את הוראת איסור השימוש.
29. משעובדות אלו לא הוכחו - דין הערעור להידחות.
30. מטעמים אלו, הערעור נדחה.

ניתנה היום, כ"ד אייר תשע"ח, 09 מאי 2018, בהעדר הצדדים.